NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2051

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

MỖI SỐ : 0$05

NGÀY THỨ BẢY 19 JANVIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 1826

HANOI

	Hanoi	Hanoi (Hors de la ville)	Hanoi (Hors de la ville)	Hanoi (Hors de la ville)	Hanoi (Hors de la ville)	Hanoi (Hors de la ville)	Hanoi (Hors de la ville)
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$00	9.00	»
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur: 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LOÉ
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . . . 0$10 la c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 la c/m
Réclame dans la 2e page. . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Tục đồng bóng

Người mình lại còn có một tục rất là vô-lý mà rất là hư hại, kể về mê tín, thì lại hơn phong-thủy, xem số và xem bói, kể về tệ hại, thì chẳng kém gì cờ bạc, rượu chè và hút sách, từ Trung-kỳ đến Bắc-kỳ, suốt thành-thị đến thôn-quê, đâu đâu cũng đều như thế cả, mà nhất là những nơi giang sơn danh thắng, và đền chùa có tiếng linh thiêng, như đền Ngọc-trản (ở gần Huế) đến Sùng-sơn (Thanh-hóa), đến Kiếp-bạc (Hải-dương) và Phủ-dầy (Nam-định) thì tục ấy lại càng thịnh, tục ấy là tục đồng-bóng.

Nước Nam ta xưa nay tục vẫn thượng quỉ, thần quyền rất thịnh, mà lòng người sùng tín lại càng sâu, làng nào cũng có đình để thờ thành-hoàng, nhà nào cũng có ban để thờ thổ-công, hình như việc hay việc dở trong hàng ngày, đều là ở dưới thần quyền cả. Xưa kia chuyên sùng phật giáo, làng nào cũng có chùa, chùa nào cũng cất sư giữ, để làm nơi lễ bái chung của thiện-nam tín-nữ trong làng. Tôn giáo cốt là khuyến thiện trừng ác, mà người nào thật có lòng sùng tín, thì đường ăn nết ở cũng biết gìn giữ được một vài phần. Tôn-chỉ của các tôn-giáo đã hay, mà cái lòng tin phục thần quyền của người ta cũng mạnh, những bọn phụ nữ ít học ở nước ta, cũng nhờ cái lòng sợ âm báo, mà nhời ăn nói chua ngoa, cách cư xử ác độc, cũng có bớt đi, thành-nhân đời xưa có dùng thần đạo thiết giáo, cũng thật là thấu triệt nhân-tình lắm.

Ai ngờ ngoài cái lòng sùng thượng tôn-giáo, tin phục thần quyền, lại sinh ra một cái tục đồng bóng, đàn ông thì còn thấy ít, mà đàn bà thì thấy thật là nhiều, như là bệnh thời-khí, truyền nhiễm rất là rộng, như là thuốc bùa mê, cổ hoặc rất là sâu, nhiều nhà phong-lưu, phú qui, quanh năm ít lo việc làm ăn, chỉ tấp nập sắm sửa, gạo bị tiền lưng, trẩy đền này, lễ chùa kia, xa xôi mấy cũng không nề, tốn kém mấy cũng không kể. Không nói những áo ngự khăn chẫu, hoa tai vòng cổ, cũng là đồ cúng hiến, phi đường sá, lại còn tiền cúng đạo-tràng, tiền thưởng chầu văn, nuôi một lũ cô đồng thầy tự ngồi khoanh tay bó gối mà ăn không, bỏ cả nghề làm ăn việc buôn bán, chỉ lo vận của nhà đi để mua lấy cái thú nhảy lên nhảy xuống múa quay múa cuồng, thế thì tiền cao như núi cũng phải lở, của nhiều như nước cũng phải cạn, đã biết bao nhiêu người vì tinh oái oăm ấy mà đến nỗi tan cửa nát nhà, hại chồng hại con, tưởng gương mất người ta đều trông thấy cả. Đó là cái hại về đường vật-chất, là cái hại hữu hình. Lại còn cái hại vô hình này nữa, mới thật là gớm ghê. Trong óc đã chôn sâu hai chữ thần-quyền, thì ý kiến lại hay thiên lệch: phàm trăm công nghìn việc, đều quyết đoán ở thần, đau ốm thì không lo tìm thầy tìm thuốc, hoặc đổ cho ma ám quỉ trêu, mà tìm cách trừ tà giải ách; hoặc trông vào thông-linh diệu-pháp, mà đi cầu nước lã tàn hương, Đó là kể qua những điều hại rõ ràng ở trước mắt, thế mà người mình vẫn hình như có cái ma chướng gì che lấp, biết nơi chết mà cứ nhắm mắt nhảy vào.

Đức Khổng-tử có nói: « Qui thần kính nhi viễn chi », nghĩa là đối với qui thần, mình nên giữ lòng thành kính, mà không nên năng đến gần, kính Lễ có câu: « Dâm tự vô phúc », nghĩa là cúng lễ nhằm nhì thì qui thần không cho phúc; xem mấy câu ấy, thì biết rằng việc qui thần là u-ẩn huyền-diệu, trí-thức người chúa dễ hiểu thấu được, chỉ nên giữ lòng kính trọng, mà không nên thường đến cúng lễ luôn luôn. Các đền chùa ở nơi danh thắng, có tiếng linh thiêng, hoặc là nơi thờ phụng các vị anh hùng có công nghiệp hiển hách ở trong nước, mỗi năm một lần, đến ngày hội, ta đến chiêm bái để tỏ lòng sùng bái và ghi nhớ công đức của các bậc ấy, thì là một việc rất hay; chứ như tục ta bây giờ, hình như lấy những ngày ấy làm ngày tụ hội để làm trò múa nhảy, bày ra một cuộc rất là nhảm nhí, khiến cho các nơi danh-thắng và hiền-linh ấy thành là một nơi tụ hội ông đồng bà cốt, trên đã vì tiết-độc mà đắc tội với qui thần, dưới lại gây nên một cái lệ tục để làm hư cho xã-hội, thật là một việc quái gở lạ-lùng. Lại còn thể này mới lại buồn cười mà chướng mắt nữa, thường ở các nơi thôn quê, một cái lều tranh, hay là một cái quán ngói, khu vũ chỉ độ ba, bốn thước tây vuông, mà cũng có ban thờ, cũng có chiếu lễ, cũng đèn thắp sáng choang, cũng hương bay thơm ngạt, cũng sùm sít được năm bảy người, cũng cầu thỉnh được một vài vị, cũng hò hét, cũng truyền phán, cũng trống mõ, cũng khẩn bái; còn đến tiếng nói giọng cười, và mùi khăn sắc áo, thì tranh nào vẽ cũng không hệt, mà bút nào tả cũng không cùng.

Bây giờ là buổi học thuật đã mở-mang, kiến văn đã rộng-rãi, có nhẽ nào mà cái thói mê-tín nhảm lẫy còn có mãi ở thế-kỷ thứ hai mươi này được hay sao?

H. T. B.

NƯỚC NÀO CÓ NHIỀU THỨ BỘI-TINH NHẤT

Nước Anh cả thảy có bốn mươi tám thứ bội-tinh.

Nước Pháp có bốn mươi tư thứ.

Nước Ý có ba mươi thứ.

Nước Tây-ban-nha có hai mươi tám thứ.

Nước Bỉ có hai mươi mốt thứ.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 17 Janvier 1924

Tại nhà Pháp-quốc ngân-hàng

Nhà Pháp quốc ngân-hàng tăng giá tiền chiết-khấu về các trái đơn lên 6% và giá tiền lời về tiền cho vay lên làm 7%.

Có phải xác khí-cầu Dixmude chăng?

Tin Alger. — Một chiếc tàu Đức tới Alger có nói rằng đi đến gần Travani có chạm phải một đồ nổ ở dưới bể.

Tại nghị-viện nước Anh

Tin Londres. — Tại thứ-dân nghị-viện M. Asquith có khuyên các nghị-viên về đảng tự-do nên đầu phiếu ưng chuẩn khoản của đảng lao-động tỏ tình không tin cậy tòa nội-các.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 18 Janvier 1924

Tại hội-đồng các quan Thượng-thư

Các quan thượng-thư hội-nghị sáng hôm thứ năm đã ưng chuẩn các phương-sách ấn định trong các cuộc hội-nghị hôm trước như sau này:

1° Kiểm-duyệt việc buôn bán các trái đơn một cách nghiêm nhặt hơn, và ấn-định các tội phạt nặng hơn để trừng-trị các việc mưu gian.

2° Trừng-trị việc buôn bán dầu-cơ về tiền franc và các trái đơn.

3° Tăng tất cả các hạng thuế lên hai phần mười.

4° Cho phép tổ-chức lại các ngạch hành chính để thanh giảm các phi-khoản đi một nghìn triệu quan.

Bản dự-thảo các phương-sách ấy đã đệ trình nghị-viện lúc buổi chiều. Tòa nội-các đảm-nhận toàn trách nhiệm và xin nghị-viện bỏ phiếu tín cậy tòa nội-các hay không.

Tòa nội-các định tạm cấm nhập-cảng các hóa-vật không thiết yếu.

Các báo nói các phương-sách ấy sẽ khiến cho chánh-phủ trù được hơn bảy nghìn triệu quan, vừa về việc thanh-giảm phi-khoản, vừa về các sổ thu-nhập mới, thì sẽ đủ tiền chi vào các khoản tạm ứng.

Ngày thứ năm, tại Thứ dân nghị-viện, quan thủ-tướng có công bố rằng ngài sẽ xin hội-đồng Tài-chánh xét ngay các việc ấy.

Cái nạn đình-công ở nước Anh

Viên thư-ký hội liên-hiệp các người làm máy và đốt than tàu công-bố rằng đến giữa hôm chủ-nhật này, thì khởi sự đình-công.

Việc nước Đức

Tin hat sông Rhur. — Các mỏ và các xưởng kim-khí có ý muốn lại làm việc.

Tin Essen. — Hội-đồng trung-ương của hội liên-hiệp ở Stuttgart phản đối việc đình-công, vì hội-đồng không đủ tiền cấp cho bọn thợ đình-công.

Thợ thuyền đình-công để tỏ tình bất phục cái lệ làm việc một ngày tám giờ, lại trở lại làm việc.

Tại Cologne. — Hai viên quan võ do quan tổng ủy-viên Tirard cử đến miền thuộc về quyền nước Anh để xét mọi việc của đảng Quốc-dân và đảng phản-đối việc biệt lập đã gây nên mọi sự lôi thôi ở Honnef và Duren, hiện đã tới Cologne.

Tin Bonn. — Thợ làm ở nhà máy điện trung-ương trong miền thuộc về quyền nước Anh đã đình-công.

Tin Dusseldorf. — Chủ và thợ về nghề dệt điều-đình với nhau đã xong.

Tin Dresde. — Nghị-viện xứ Saxe không ưng chuẩn khoản của đảng Cộng-sản xin nghị-viện tỏ tình không tin cậy chánh-phủ.

Tin Spire. — Các nhân-dân đông-thanh xin cho đất Palatinat được tự trị.

HÚT THUỐC LÁ CÓ SỐNG LÂU ĐƯỢC KHÔNG?

Người hút thuốc lá có sống lâu được không? Điều ấy cũng không giả lời được, nhưng xét ra những người sống lâu trăm tuổi, nhiều người cũng hút thuốc.

Một người Nga, tên là Nathan Lapatnik đến nước Anh trong năm 1863, hiện còn sống ở Sheffield, năm nay một trăm mười một tuổi.

Người ấy lấy hai đời vợ, sinh được mười bảy người con. Sáng ngày cứ bảy giờ thì dậy, tối sáu giờ thì đi ngủ, một ngày ăn hai bữa cơm và cũng hút thuốc. Rượu Whisky cũng hay uống.

Ở Ái-nhĩ-lan lại có một người tên là Joim Despard mới chết, bước-thọ một trăm hai mươi tuổi. Mấy năm sau người ấy phải ở nhà bần-dân viện Cashel. Đến lúc ngoại trăm tuổi mà vẫn sáng-suốt tinh anh, và vẫn thích hút thuốc lắm.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Câu đố

Sừng sững, mà đứng giữa nhà, hễ ai động đến thì òa kêu lên. *Là cái cối xay.*

Đầu làng có đôi gươm vàng, cuối làng có lá cờ xanh, giữa làng có ông bành-tô. *Là thằng bé cưỡi trâu.*

Một cây mà có hai cành, lá sắp, lá ngửa, nó xanh rờn rờn *Là quan tiền kẽm.*

Bốn bà đạp đất, một bà phất cờ, một bà vơ cỏ. *Là con trâu nó đang ăn.*

Nhà vàng lại đóng đồ vàng, khách đi qua đàng chẳng giám vào chơi. *Là ổ ong.*

Đinh-văn-San

SỐ NGƯỜI BẤT THỨC TỰ Ở HOA-KỲ

Hội National Education Association có cử một hội-đồng để điều-tra về số người bất-thức-tự ở Hoa-kỳ. Hội-đồng ấy xét ra ở Hoa-kỳ số người tự thú là bất thức tự, có độ 5 triệu. Song hội-đồng nói rằng ngoài cái số người tự thú bất thức tự ấy, lại còn độ 5 triệu người cũng là hạng bất thức tự, nhưng không chịu thú cái dốt của mình, và độ 10 triệu người nữa vào hạng nửa biết chữ nửa không, cộng là 20 triệu người hoặc không biết đọc hoặc đọc chưa sõi.

Hội-đồng xét ra số người bất thức tự ở Hoa-kỳ có những bấy nhiêu, là bởi từ năm 1911 trở về trước, không có luật pháp gì nói về sự cưỡng-bách giáo-dục và nhất là bởi không có những lớp học dạy người quá tuổi.

Trong nhiều thành-phố kia, những người quá tuổi bất thức-tự chỉ có đi lính, hoặc có việc gì phải vào nguy thất, là mới có cơ học được năm ba chữ mà thôi. Vì vậy hội National Education Association định xin với chính-phủ Hoa-kỳ thi hành mọi việc cho những người bất thức tự quá tuổi có thể học được giảm ba chữ.

HÀI ĐÀM

Thờ-công sắp lên châu trời

Câu đố:

« Thắp hương khấn-vái thờ-công,
« Xin lấy một người chồng, vừa hút
[thuốc-phiện vừa đánh bạc »

— Đố biết là cái gì?

— .....

— Chịu chưa! nghĩa là *« cái cầu đỏ »*.

— Sao vậy?

— Thắp hương cầu lấy sự đỏ-nát, há chẳng phải *« cái cầu đỏ »* vậy-vay! Hi-đình, Nguyễn-văn-Tôi.

HỘ THẦN CỦA CÁC NGHỀ

Các nghề ở nước mình, nghề nào cũng có một vị thánh-sư, ở bên Âu-châu mỗi nghề, hoặc mỗi hạng người cũng có một vị thánh làm hộ thần. Các vị hộ-thần chính như sau này:

Hộ-thần của lính pháo thủ là Sainte Barbe (4 Décembre); khách đi ô-tô: Saint Christophe (25 Juillet); hàng bánh: Saint Honoré (16 Mai); nghề làm rượu bia: Saint Arnould (18 Juillet); khách đi ngựa: Saint Georges (23 Avril); nghề bắt tại các nhà thờ: Saint Grégoire (3 Septembre); nghề làm mũ: Saint Joseph (19 Mars); nghề săn bắn: Saint Hubert (8 Novembre); nghề làm nôi: Saint Maur (15 Janvier); nghề giải phẫu: Saint Côme và Saint Damien (27 Septembre) nghề làm đinh sắt: Saint cloud (28 Août); nghề đóng giầy: Saint Crépin (24 Juin); nghề đàn bà khâu: Sainte Anne (26 Juillet); học-sinh: Saint Charlemagne (28 Janvier); đàn-bà đánh sợi: Sainte Marguerite (20 Juillet); nghề bán quả: Saint Léonard (6 Novembre); nghề làm vườn: Saint Fiacre (30 Août); nghề thợ in: Saint Porte Latine (6 Mai).

Lễ kỷ-niệm trường Cao-đẳng

Tối hôm qua hồi 8 giờ rưỡi, hội *Ái-hữu Cao-đẳng tân cựu học-sinh* đã làm lễ kỷ-niệm ngày dựng trường tại Đại-giảng đài ở phố Paul-Bert, quan Học-chính tổng-trưởng Joubin vì đi Saigon vắng cho nên quan phó tổng-trưởng Blanguernon chủ tọa. Mới 8 giờ, các sinh-viên các trường Cao-đẳng ngồi chật cả hai bên đại-giảng-đài, hội-đồng trị-sự đứng hai bên lối vào đón tiếp các quan khách rất là trọng thể. Quá 9 giờ thì quan Toàn-quyền cùng với quan chánh quản-lý văn-phòng Châtel và quan cai trị Dupuch chánh tòa coi việc giao-thiệp với báo giới đi ô-tô tới nơi. M.-Trần-thọ-Huy là hội-trưởng hội Ái-hữu Cao-đẳng tân cựu học sinh cùng các viên trị sự ra đón quan Toàn-quyền tại ngoài cửa và mời ngài ngồi ghế chính giữa. Phường nhạc liền nổi khúc *Marseillaise* chào mừng. Trong các hàng đại-biểu đến dự lễ hôm qua thì có quan Thống-sứ Bắc-kỳ Monguillot, quan nguyên Khâm-sứ Trung-kỳ Tissot, quan Đốc-lý Mourroux, quan cai trị Douguet phủ Toàn-quyền, các quan cố vấn Guiselin và Collet, các quan bác-sĩ Degorce, Lambert, Saraillé, các quan cai trị de Galembert, Vayrac, Gérin, quan Đốc-học Mus, quan nguyên đại-tá Bonifacy, quan chánh đốc-học Sơ-đẳng Bắc-kỳ de Lafferranderie, quan chánh sở Địa-chính Rény, quan đốc-học Finot và quan giáo-sư Aurousseau, trường Bác-cổ, quan đốc-học Pujerniscle trưởng nam Sư-phạm, văn văn. cùng các vị giáo-sư các trường Cao-đẳng.

Khi phường nhạc cử xong khúc đầu bài quốc-ca, thì M. Ng-văn-Nho hội viên hội-đồng trị sự hội Ái-hữu đọc một bài diễn-thuyết dài bằng Pháp-văn mà bản-báo đăng bản dịch sơ lược sau này của một sinh-viên trường Cao-đẳng gửi đến.

Bẩm quan Toàn-quyền
Bẩm quan Thống-sứ
Bẩm quan Tổng-trưởng Học-chính
Thưa các ông, các bà,
Kính trình các tôn-sư,

Tôi xin thú thật rằng khi anh em bàu tôi đến tối hôm nay phải đọc một bài diễn-văn, lòng tôi quả nửa mừng nửa sợ. Mừng là được cái hân-hạnh thay mặt tất cả anh em, sợ là sợ câu văn biết có hoạt, giọng văn biết có êm được tai các ngài chăng?

Bởi vậy, tôi mong các ngài tha thứ cho những chỗ tôi còn khuyết-điểm và cho tôi phép giãi chút tâm-sự của anh em chúng tôi.

Hôm nay tất cả sinh-viên và cựu-sinh viên có mặt đây, trước hết nhớ cái ngày sinh-nhật ra Cao-đẳng học-đường, sau là muốn tỏ biết ơn nước Đại-pháp cùng các ngài đã có lòng tới xứ này dạy-dỗ và giúp cho sự học-thức của chúng tôi một ngày thêm tấn tới. Người tu thường không gì khá-ố hơn bằng là mình lại nói tới mình, nhưng không biết tại sao, tại cái tính đầm thắm tối hôm nay, hay tại tôi nghĩ đến những lời bình-phẩm không được chính-đáng của một vài người đối với chúng tôi, mà tôi muốn mang một đức-hạnh của nước chúng tôi khoe với các ngài — Cái đức-hạnh đó là cái tinh sư-đệ.

Nước chúng tôi làm thầy không phải là một nghề thường, làm thầy chính là được cái đặc-sắc riêng, được tôn-trọng ngang một đứng thánh-hiền vậy...

Cho nên khi ông « đồ » chúng tôi, khăn áo chỉnh tề, tay cầm quạt, miệng nhai trầu, thênh thang đến chỗ họp-làng, từ già chí trẻ, ai cũng đứng dậy hoan-nghênh và mời ông lên ngồi chiếu nhất.

Học trò thì đứng chung quanh, nhớn trông bé cho không được hỗn-độn để nghe lời thầy dạy. Lắm khi có việc khó-khăn thì lại nhà thầy, nhờ thầy chỉ bảo, vì lời thầy đã dạy là không có bao giờ nhầm lẫn.

Cái tình sư-đệ của chúng tôi sâu-xa là thế, nhưng nay chẳng may đã tiêu-diệt mất nhiều, nhất là ở nơi thành-thị. Tuy vậy, trước khi cắp sách đi học, cha mẹ chúng tôi cũng còn thường dặn rằng ăn quả nên nhớ kẻ giồng cây. Các ngài đây chính là kẻ giồng cây, vậy chúng tôi đã được ăn quả, thì có đâu dám phụ công khó nhọc người giồng cây được.

Nước chúng tôi khi các ngài chưa sang bảo-hộ phải chịu nội-thuộc Tàu, chịu ảnh-hưởng văn-minh Tàu. Cái văn-minh đó, dẫu cho rằng còn khuyết-điểm, song cũng giúp cho nước chúng tôi nhiều điều ích-lợi — Trong gia-đình thì con phải vâng nhời nghiêm-huấn, ngoài xã-hội thì có lệ-luật để cho nước được thái-hòa. Lại còn xui-dục lòng người cho tiến-tài khiêm phải là có gia-trị như bây giờ, đã làm người phải nghĩ đến điều ích-quốc lợi-dân. Cái văn-minh như thế cũng phong-phú lắm.

Đến như cách phong-lưu cũng có vẻ đáng gọi phong-lưu. Như là buổi chiều, khi gió mát, khi giăng trong, lênh-đênh trên một con thuyền, ngâm câu cầm-tú, uống chén rượu nồng, bẹo đùi non một chị bình-khang rồi cười, rồi nói, thì con gì thú-vị cho bằng.

Nhưng khi các ngài bước chân đến xứ này mang theo cái văn-minh của ngài, cha mẹ chúng tôi buổi sơ-kiến thấy văn-minh của ngài khác hẳn nên không chịu phục, sau nghiệm ra văn-minh các ngài có lắm điều hay thì cha mẹ chúng tôi liền cho ngay chúng tôi theo gót các ngài. Từ đó đến nay, chắc các ngài cũng đã rõ, cái thế-lực các ngài một ngày một lớn, và đã giúp cho chúng tôi được nhiều điều ích-lợi.

Mà thật thế! Những nơi rừng xanh hay cỏ rậm bây giờ thành ra nội lúa đồ dầy đồng hay là nhà-máy khói bay nghi-ngút, lại còn nào đường xe lửa, nào nhà điện-báo kể đã giúp cho bao nhiêu sự khai-hóa ở nước chúng tôi. Về đường mở-mang tri-tuệ các ngài cũng giúp cho chúng tôi được nhiều

Văn biết rằng sự tiến-hóa của nước chúng tôi cũng là một lẽ tự nhiên bởi sự giao-thông hai nước ; song đành vậy sự tiến-hóa đó cũng là bởi lòng chúng tôi hâm mộ cái văn-minh của các ngài.

Chúng tôi yêu cái « cá-nhân chủ-nghĩa » của các ngài, bởi vì chân-lý của một văn-minh đã nảy ra bao nhiêu là nhân-tài có nghị-lực, không phải văn-vít về những tình gia-quyến hay lẩm hay lẩn, có thể đem bao nhiêu sức-lực giúp vào việc công, chỉ nẻo đưa đường cho nhân-loại.

Chúng tôi lại yêu cái phương-pháp, cách thí-nghiệm của các ngài về đường học-thuật nay tiến-hóa vô cùng. Nhất là cái tư-tưởng hợp-quần nhân-loại của các ngài, chúng tôi lại yêu lắm. Yêu nhân-loại có phải là thương xót hão-huyền cho nhân-loại, yêu nhân-loại như các ngài mới gọi là yêu. Nào là mở hội kia hội nọ để giúp vào hình-thức và tri-tuệ, nào là lấy lẽ công-bình làm tôn-giáo, lấy nghĩa hợp-quần làm cốt sự giao-thiệp của nhân-loại, có kẻ chi đa đen, đa trắng, đa vàng.

Nên chỉ thấy văn-minh của các ngài là thế chúng tôi lại buồn cho cái văn-minh khuyết điểm của chúng tôi. Cái quyền làm cha cùng làm vua to quá nên thành sinh ra lẩm trật-tự không bổ-ích gì, chỉ lẩm hại mà thôi. Quan thì thường hay « mọt-dân », tình gia-quyến thì chỉ bó buộc con trẻ không cho bay nhảy. Lại còn cái lòng câu nệ về cổ-tục, hoặc cách mơ-màng không bờ không cõi, làm cho người không biết theo thời thế. Ngày xưa thì cái gì của người ngoài chúng tôi cũng cho là dở mà bày giờ thì cái gì của các ngài chúng tôi cũng đều mến là hay mà muốn bắt chước. Các ngài hãy xem các sinh-viên có mặt đây thì biết. Kia cái khăn tay tìm phất-phơ bện áo, nọ mùi nước hoa thoang-thoảng trên đám tóc đen, mà đến như tôi nữa đang lẽ chỉ nói rằng xin cám ơn các ngài giúp cho nước chúng tôi được nhiều việc là đủ, lại đứng đây nghêu-ngao đọc một bài diễn-văn bằng chữ Pháp!

Nói cho thật thì chúng tôi chỉ sinh về cách bắt chước, kẻ cũng lẩm điều lỗi-lỉnh, nhưng cũng có điều hay. Như người lao-động mỏ máy này đã xiêng kia, như mấy viện quan lại biết khai hóa cho dân, như nhà mỹ thuật biết đem phương pháp của các ngài mà chế-tạo nghề mỹ-thuật của tổ tiên để lại.

Từ nay không còn ai phải lo rằng con Rồng-vàng ngăn giữ cái sông văn-minh trào vào bờ biển nước Việt-Nam của chúng tôi nữa. Xem như bọn thiếu-niên bây giờ, cách cử-chỉ toàn là theo các phương châm mới cả. Ấy cũng là bởi các ngài là tay giỏng cây có biệt tài, nên chỉ bọn thiếu-niên chúng tôi ăn quả mới cũng nảy tư-tưởng mới.

Nghĩ đến các ngài lúc nào bọn chúng tôi lại cảm phục các ngài lúc ấy. Cuộc tối hôm nay là cái biểu-hiện lòng cảm-phục ấy đó.

Không những thế, lại còn là cái biểu-hiện lòng chúng tôi mừng được có thầy giỏi-dang dạy bảo.

Chúng tôi trộm nghĩ rằng thầy Đại-pháp là đứng nghiêm-sư nhất thế nên chúng tôi vừa trọng vừa yêu.

Trọng là phương-diện nào người Pháp cũng chiếm địa-vị lớn lao, yêu là bao nhiêu tư-tưởng mới mẻ, cao thượng, xuất sắc cũng đo ở người Pháp cả.

Thưa các ngài, dẫu rằng không hẹn mà nên, các ngài đến xứ này là may cho chúng chúng tôi lắm. Chúng tôi xin theo các ngài để cùng nhau lên dần bước thang tiến-bộ. Nhưng trèo dẫu qua thì sẽ trượt chân, mà trèo chậm quá thì để người đi trước mất, khi tới nơi phỏng còn « xơ mùi » gì. Chúng tôi cũng có thể vì nước chúng tôi như người ốm mới dậy và nước Pháp là một ông lang. Vậy vận-mệnh người ốm sau này là nhờ tay ông lang thang thuốc.

Chúng tôi mong rằng lòng ông lang được quảng-đại chỉ lấy tình mà xử giúp chúng tôi cho chóng cường thịnh.

Như thế thật là đúng với chính sách của nước Pháp từ cổ chí kim.

M. Nho đọc xong, cử tọa vỗ tay hồi lâu. Rồi quan Phó tổng-trưởng Học-chính Blanguernon đáp lại một bài ứng khẩu đại khái nói rằng quan Học-chính tổng-trưởng Joubin vì mắc độ công việc đi vắng xa không đến chủ tế được, nhưng vẫng mặt mà gần lòng, bởi vậy hôm nay ngài đến chủ-tịch, ngài khen học-sinh biết tỏ lòng ân-nghĩa đối với chính-phủ cùng các thầy học đã dìu dắt bọn thiếu-niên ta lên con đường học-thực. Quan Blanguernon nói vẫn tắt có mấy lời mà rất là giản-dị, văn-chương lưu loát, giọng nói lại dễ nghe, khiến cho cử tọa đều phải ngợi khen cái tài văn-học của một bậc giáo-sư biểm có ở bên này.

Dứt tiếng vỗ tay thì quan Toàn-quyền cũng đáp lại một bài đại ý nói rằng ngài đến chủ lễ này chẳng những là ngài đồng ý với các quan Toàn-quyền trước về việc mở mang nền học Cao-đẳng ở Đông-pháp mà lại muốn lấy sự từng trải của ngài mà khuyên bảo thiếu niên ta mấy điều. Bởi vậy ngài rất lấy làm mừng mà đến chứng-kiến buổi lễ ấy. Tấm lòng của học-sinh tỏ ẩn với chính-phủ đã mở mang nền học Cao đẳng là một điều rất vẻ vang vậy. Nước Pháp xưa nay vốn là một nước vẫn từng đem cái học-thuật mà giải rắc khắp Âu-châu và khắp hoàn-cầu, vậy thì bao giờ nước Pháp cũng theo cái thói-tục rất quí-hóa là ưu thời mà biết lòng mộ-mang cho các bậc học ở đây chứ không hạn chế điều gì. Việc học tức là một thứ rượu bổ thường khiến cho cả những bậc trí cao cũng phải say. Nhưng khi học tốt nghiệp lĩnh được cái văn bằng thì chớ tưởng rằng đã thấu hiểu hết được cả sự học thức của nhân-loại rồi, vì cái học thức của người ta không bờ bến lắm bởi, cả đến những bực thông thái cũng phải chịu rằng những điều mình đã biết rồi so với những điều chưa biết thì còn chưa thấm vào đâu cả. Người thật vào bậc học thức phải suốt đời coi mình như là một anh học-trò vậy và cái quãng còn phải bước ở trên đường học thức, bao giờ cũng dài hơn là quãng đã bước khỏi rồi.

Sau hết quan Toàn quyền lại nói cho ai nấy chắc đã rằng ngài rất ân cần về việc mở mang sự học cho ta, bao giờ cũng cố làm non được buổi đã qua mà không non được cái thời chưa đến. Nếu học-sinh theo hết được bài của các thầy đã giảng và những lời khuyên của ngài vừa nói đây thì thật xứng đáng là bậc thanh-niên đúng như cái nghĩa chữ ấy về hễ kỷ thứ mười bảy, nghĩa là vừa là người học thức vừa là người lương thiện vậy.

Quan Toàn quyền nói xong cử tọa lại vỗ tay hồi lâu, thiếu niên An-nam ai nấy đều mừng rằng ngài cũng một lòng nhiệt-thành mà khai-hóa cho ta vậy.

Hồi Ái-hữu có mượn hiệu ảnh Hương-ký chụp mấy tấm ảnh, đốt *magnésium* để làm kỷ niệm.

Đoàn rồi, hội-đồng trị-sự mời quan Toàn quyền, quan Tổng-sứ và các quan lên gác thưởng rượu sâm-banh và các thứ bánh ngọt. Trong khi ấy ở bên gác đối diện có mua bai bóng rất là vui vẻ mà ở ngoài gác sân thì đốt pháo và rầy bông. Quá 1 giờ, thì quan Toàn quyền và quan Thống-sứ lui về, còn các quan ở lại xem đốt cây bông và mua ba bông ở ngoài gác sân, mãi gần nửa đêm mới về.

Tối hôm nay thì hội Ái-hữu đến tuồng *Người biển lận*, riêng để các quan và những ông có giấy mời cùng các sinh-viên đến xem. Đến tối mai thì diễn cho công-chúng xem để lấy tiền làm phúc.

Tin sau cùng

Bordeaux, ngày 19 janvier 1924

Tại hội-đồng Tài-chánh của Thủ-dân nghị-viện

Sáng hôm thứ sáu hội-đồng Tài-chánh đã hội nghị do M. Daniac chủ tọa. Hội-đồng nghe quan thủ-tướng và quan Tài-chánh bộ thượng-thư trần-thuyết mọi lẽ. Quan Poincaré có khẩn khoản với hội đồng rằng nay hội đồng nên cần kíp ưng chuẩn các phương sách của tòa Nội-các dự-định ; ngài nhắc lại rằng về các việc ấy cả tòa Nội các xin chịu trách-nhiệm ; ngài lại nói : thi hành các phương-sách ấy không phải là nước Pháp có chịu bỏ cái quyền lợi của mình đối với nước Đức đâu.

Hội đồng xét ra chính các sở chi-thu của nước Pháp thì vẫn thăng bằng, mà cái nền kinh-tế của nước Pháp cũng rất tốt, vậy hội-đồng quyết nghị xét ngay lập tức các phương sách tiện nghi để đặt ra các khoản thu nhập thường bị mà trù lấy tiền chi vào các khoản chi tiêu tạm ứng, vì nước Đức sai lời bội ước thì sở chi thu tạm ứng không thăng bằng, hội-đồng quyết việc ấy là muốn làm cao những kẻ phạo đời tin xằng về giá tiền franc không còn có cớ gì mà nói được nữa.

Việc nước Đức

Tin Berlin. — Đảng quốc-dân có đệ trình nghị-viện một khoản nói rằng chính-phủ nên xin quan Giám-quốc Ebert giải tán nghị-viện, và hẹ-lenh mau mau bảo cử nghị-viện mới, vì nay đã ấy toàn-quyền cho tòa nội-các thi nghị-viện cũ dẫu để cũng vô ích. Đảng ấy lại xin cứ thiết quân luật để bảo hộ việc bảo cử nghị-viện.

Tin Dusseldorf. — Bọn thợ thất nghiệp cướp một giầy hóa-xa chở than. Họ diễu trong thành phố và cướp phá các cửa hàng. Lính cảnh-sát bắn súng, nhiều người bị thương. Nhiều người bị bắt.

Việc nước Ai-cập

Tin Caire. — Tòa Nội-các từ chức. Zagloul Pacha dựng tòa Nội các mới.

Quan Toàn-quyền sau khi đọc bức điện-tín ấy cho các quan nghe thì ngài lại thảo bức điện-tín sau này để sang quan Thượng-thư thuộc-địa.

Điện-tín của quan Toàn-quyền

Trong khi quan Thuộc-địa bộ Thượng-thư cùng các quan chức của chính-phủ, các yếu-nhân chốn kinh-đô, các hào-mục xứ Đông-pháp làm lễ khánh-thành đường vô-tuyến điện của nước Pháp với Đông-pháp thì quan Toàn-quyền xin thay lời cho cả xứ thuộc-địa cho Việt-Nam, Cao-miên và Ai-lao chư quốc-vương, cho các văn võ bá-quan, cho các nhà thương-mại, kỹ-nghệ, đồn-điền, cho hết thảy nhân-dân bản-xứ, kính gởi lời cảm-tạ quản-lớn về bức vô-tuyến-điện rất quyến-luyến rất thiết tha mà quan lớn đã thay lời nước Pháp cùng phần riêng ngài gởi cho chúng tôi. Nhân-dân Pháp ở cõi Đông dương rất có lòng ái-quốc đối với Tổ quốc, nhân-dân bản-xứ rất có lòng nhiệt-thành cảm bội đối với nước Bảo-hộ đã cho được hưởng nhờ sự thái-bình của Đại-pháp, đều xin tỏ tình luyến-ái rất bền đối với chính-phủ Cộng-hòa. Ai nấy được trông thấy nhờ ở một sự gắng sức mới nữa trong kỹ-nghệ giới nước Pháp mà làm cho cái dây liên lạc của nước Pháp cùng thuộc-địa được trực-tiếp với nhau, gần gụi với nhau hơn, thì rất đỗi lấy làm mừng rỡ. Hết thảy mọi người lại đều mừng rằng được một cách nữa khiến cho xứ Đông pháp được hành-động mà làm cho rõ-ràng thế-lực nước Pháp ở cõi Cực-đông, đảm nhiệm lấy cái thiên phú chi quyền là làm nước Pháp thứ hai ở đây vậy.

Ai nấy xin quan nguyên Toàn-quyền Albert Sarraut chiếu cố đến những tình ý ghi-nhớ và quyến luyến rất trung thành của mọi người đối với ngài mãi mãi.

Sáng ngày 18 janvier, quan Toàn-quyền lại tiếp được điện-tín sau này của quan Thượng-thư Thuộc-địa :

« Lễ khánh-thành đường vô-tuyến-điện trực tiếp nước Pháp với Đông-pháp đã làm tại trụ-sở Kinh-tế cục có quan Thượng thư bộ Thuộc-địa và quan Tham-tri bộ Bưu-điện chủ-tọa. Hiện diện có đến hai trăm vị trong các công sở tư-sở, gần đủ các yếu-nhân Đông pháp. Sau khi quan nguyên-soái Ferrie thuật qua lịch-sử đường vô-tuyến-điện của nước Pháp với Đông pháp và sau khi gởi bức điện-tín của quan Albert Sarraut, điện-tín của quan Thượng-thư bộ Thuộc-địa, quan Tham-tri bộ Bưu-điện có đọc điện văn. Khi hành lễ sắp xong thì quan Thượng-thư Tư Thuộc-địa có nhận được điện-tín của quan Toàn quyền Đông-pháp đáp-từ.

Tính ra sự chuyển đi báo lại của đôi bên cả thảy hết có 33 phút đồng-hồ mà thôi. »

Cũng ngày ấy, quan Toàn-quyền lại tiếp được của quan Thống-đốc Nam-kỳ bức điện-tín sau này :

Nhân lễ khánh thành đường vô-tuyến của Paris và Saigon thông tin với nhau thì sáng hôm nay tôi có đến dự lễ đo hội Võ tuyến tổ chức và có các quan đại-biểu của các nhà công thương đến dự đông lắm. Sau khi hai quan ký-sư Bouguie và Mangard đọc diễn-văn thì trong cuộc lễ ấy có đọc cả những bức điện-tín của quan thượng-thư và của quan lớn cao-đẳi cũng nhau. Ông hội trưởng Hội đồng quản hạt Nam-kỳ có gởi một bức điện tín về ông hội-trưởng hội đồng hàng quận ở Paris.

Quan Toàn-quyền và quan Thống-sứ đi Đông-triều. — Sáng hôm nay hồi 7 giờ, quan Toàn-quyền đã cùng với quan Thống-sứ Monguillot, quan Giám-đốc Công-chính Pouyanne, quan chánh sở mỏ than Lochard và quan hầu ngài là đại-úy Bernard đã đi ô-tô xuống Đông-triều xem các mỏ than.

Buổi chiều ngài lại về Hanoi để xem diễn kịch « *Người biển lận* » của hội Ái hữu cao-đẳng tân-cựu học-sinh mở tại nhà hát Tây.

Tiền quyên nước lụt. — Số tiền quyên ở Nam-kỳ giúp cho các nhà bị lụt ở Bắc-kỳ đã nộp tại phủ Thống-sứ, tổng cộng đến ngày nay được là bốn vạn bảy nghìn bốn trăm mười lăm đồng bảy hào (47.415 p. 70) và một nghìn hai trăm hai mươi ba fra 96 centimes (1.223 fr. 96). Trong số ấy thì đại-quan chưa thấy tiền của chính-phủ Nam-triều cho.

Bán một cái xe cao-xu nhà hành đặc sơn vàng, mới dọng.

Hỏi tại số nhà 10, Cité Jaureguiberry, Hanoi. 8762

Việc đắm tàu « Moqueuse ». — Các hành-khách đi tàu *Moqueuse* trước thì sẽ sang tàu *Hanoi* ở Fort-Bayard về Haiphong đến ngày 23 này thì tới nơi, còn bộ tham-mưu với thủy thủ tàu ấy thì ở lại tàu *Malicieuse*.

Quan Toàn-quyền sau khi đã rõ nguyên-ủy việc đắm tàu *Moqueuse* thì ngài có gửi điện-tín chia buồn cùng quan Thủy-quân đô-đốc và ngợi khen quan chủ tàu và bộ Tham-mưu cùng thủy thủ đã tỏ lòng can đảm trong khi tàu ấy bị nạn.

* *

Quan Toàn-quyền vừa tiếp được của quan Thủy-quân đô-đốc ở Saigon bức điện-tín sau này :

Các hành-khách ở tàu *Moqueuse* đã xuống cả tàu *Hanoi*. Tàu *Malicieuse* ở lại giúp tàu *Laperouse* để nạo đường biển cho đến 15 février rồi mới về Haiphong. Tàu *Laperouse* khi nào xong rồi sẽ chở thủy thủ và vật-liệu của tàu *Moqueuse* hiện ở Fort-Bayard đưa về Saigon.

Vụ hát tây sang năm. Nay đặt tại Hanoi một hội-đồng khảo cứu về việc tổ chức vụ hát ở Bắc-kỳ trong năm 1924-1925. Hội-đồng ấy có M. Poulin quản giám-đốc Chính-trị Bắc-kỳ chủ tọa và những quan chức sau này làm hội-viên : quan Đốc-lý Hanoi, quan Đốc-lý Haiphong, MM. Thibault hội viên thành-phố Hanoi, quan *docteur Forest* hội-viên thành phố Haiphong cùng hai nhà đại-biểu báo giới Tây.

Vở tuồng « NGƯỜI BIỂN LẬN »

Vở tuồng « Người biển lận » (L'Avare) của Molière tiên-sinh, dịch-giả là M. Nguyễn-văn-Vĩnh, mà các tân-cựu học-sinh Cao-đẳng đến 20 Janvier này đem ra diễn ở rạp hát Tây, hiện nay đã in xong hẳn.

Bán tại nhà M. Lê-hữu-Phúc, 56, Rue du Coton, Hanoi.

Ai ở xa muốn mua xin viết thư về và đính theo tiền cước.

Một quyển giá. . . . . 0$50

Mua mau kẻo hết!!

In có 500 quyển mà thôi.

Sắp có đồng hào năm xu mới. — Vừa có điện-tín Paris ngày 12 janvier gởi sang báo rằng ở bên ấy đã bắt đầu gởi sang một chuyến thứ nhất là 1.800 000 đồng hào 5 xu.

Những đồng hào mới ấy phát hành ra là do phủ Toàn-quyền định chiều như lời thỉnh cầu của các đại-biểu trong thuộc-địa để tránh rủi hiểm bạc con.

Đồng hào 5 xu ấy, tổng lượng và chiều cao chiều cũng y như đồng 25 centimes lấy, và khác đồng hai hào bởi cái màu sắc, cái lỗ tròn ở giữa và cái cạnh, khác đồng xu bởi cái đường kính và các màu sắc.

Ngạch cai-trị. M. Chapoulart, Camille, quan cai trị hạng ba tại phủ Toàn quyền được nghỉ sau tháng lĩnh cả lương tại Paris và Hyères (Var)

Bãi lệ được đem đây tờ không mất tiền. — Hãng tàu biển *Messageries Maritimes* vừa thông báo rằng từ nay trở đi công-ty ấy bãi cái lệ cho các hành-khách hạng nhất được đem một người đầy tớ bản-xứ đi tàu không mất tiền ở trong các bến tàu Đông-pháp.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

CÁO-BẠCH

Sẽ có ngày thứ tư 16 Janvier 1924 trở đi. Mỗi tuần lễ có hai chương trình.

Chương-trình thứ nhất thường không bước : Thứ tư — Thứ năm — Thứ sáu và Thứ bảy buổi tối. Thứ năm và thứ bảy hai ngày.

Chương trình thứ hai thì chiếu trong những buổi : Chủ-nhật hai ngày và buổi tối — Thứ hai buổi tối — Thứ ba hai ngày và hai buổi tối.

Có buổi đổi thứ tư và chủ nhật hai ngày thì chương-trình mới.

Bắt đầu từ ngày chủ-nhật 20 Janvier, hai ngày hai chiếu lại chuyển :

HAI NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

của Alexandre Dumas

Mỗi tuần-lễ trong chương-trình thứ hai, từ chủ-nhật hai ngày đến thứ ba buổi chiều, sẽ chiếu 4 kỳ mỗi lần chiếu hai hồi.

Sau chuyện *Đa người lâm phúc thì thi chiếu* 20 năm sở sau.

Ngạch quan-lại. M. Nông-ích-Lược, tri-châu hạng nhì tại tòa nhì phủ Thống-sứ, trước ở châu Hà-quang (Cao-bằng) thì nay phải bãi chức.

Ngạch cô đỡ Bắc-kỳ. — Các cô đỡ Bắc-kỳ có tên sau này được thăng chức kể từ ngày 1er janvier 1924 trở đi :

Thăng cô đỡ thực thụ hạng ba :
Mme Phạm-thị-Quế.

Thăng cô đỡ thực thụ hạng tư :
Mme Ng-thị-Doan, Ng-thị-Lan.

Thăng cô đỡ thực thụ hạng năm :
Mme Ng-thị-Kính, Ng-thị-Noa.

RA GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bất cứ năm nào, hàng nào, mà mang đến bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN
Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise
2059 39, Phố hàng Quạt, Hanoi

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ độ ngự đồng Bắc-đầu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenis, Pau, Rabat, Casablanca Paris-Saint (Al-sập) Rue.
Ngoại khoa, bộ-sinh, chữa mắt để các thứ bệnh lậu bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng mỗi lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
GIÂY nói số 236
6913.

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vào hộp kín kín, mỗi hộp hai mươi điếu. 0. 20
9057

Hội Nghĩa-bảo — Xin nhắc lại rằng chiều ngày chủ nhật 2 janvier 1924 này, hồi 2 giờ, hội Nghĩa-bảo các viên chức ngạch tòa sứ Bắc-kỳ sẽ họp đại hội-đồng thường-niên tại nhà hội-quán hội Trí-tri phố hàng Quạt để xét công việc hội năm 1923, bầu hội-đồng trị-sự mới và xét mọi việc thỉnh-cầu của các hội viên ở các tỉnh.

Một đêm hão. — Chiều hôm kia, linh cảnh-sát có bắt được một kẻ đàm thò lò tại nhà tên Cả Ích ở phố Thanh-giám. Lúc đến bắt, ở trên chiếu bạc còn bắt được 40 đồng 18 hào. Nhà gá và 22 con bạc đều phải giải về sở Cẩm hết.

Không phải chó dại. — Con chó lông vàng của Mme Phạm thị-Ngọ ở phố Lò-đúc cắn phải tên Ng-v Hợp lên 7 tuổi cũng ở phố ấy hôm mồng 5 trước thì nay sở Thú-y đã xét ra không phải chó dại.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Việc thông-hành xe cao-su cho thuê

Trước khi quyết-nghị lời hội-đồng thành-phố thỉnh-cầu về việc cho xe cao-su cho thuê được tự-do thông-hành, và theo như lời bàn của hội-đồng ấy bàn, quan Đốc-lý có lời để ai muốn phát-hành bao nhiêu xe cao-su, thì trước ngày 30 janvier này phải gởi giấy xin đến mà biên rõ những khoản sau này :

1° Tên, chỗ ở người đứng xin, hoặc là tên hiệu mình đứng làm đại-biểu ;

2° Số xe cao-su mình muốn phát hành.

3° Cái kỳ hạn muốn xin đến bao giờ thì phát-hành số xe ấy.

Việc điều tra này không có bắt buộc Thành-phố phải nhận những đơn xin ấy đâu. Ai trước đã có giấy xin về việc này, thì cũng phải làm đơn lại như cách-thức trên này.

Tết

Nay
dán. C
ngày đ
Ta sẽ đ
ta mến
mà xa
người
một ấy
quá gì
tìm cu
người.
tuổi tá
Ta nên
thứ cá
cho cô
ai cũng
biểu c
các cụ
về, mỗ
một t
một t
cho n
được
cả. R
một l
nam
là lẽ

Theo hình tự nhiên in ra đây, chữ không

Ru
54
ch
Th
2

Hồ sơ lưu trữ của Đại học Cornell (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tết Nguyên-đán

Nay mai đã đến tết Nguyên-đán. Cha mẹ anh em sắp đến ngày được xum họp đoàn-viên. Ta sẽ được thấy những người ta mến yêu vì công việc làm ăn mà xa nhà xa cửa. Người già, người trẻ, vui vẻ về cái buổi họp mặt ấy. Ai nấy tự hỏi nên mua quà gì bây giờ. Con cái thường tìm của cha mẹ thích mà tặng người. Nhưng các cụ già nuôi tuổi tác kia thì các cụ thích gì? Ta nên làm quà các cụ những thứ các cụ thích mà lại có ích cho các cụ. Ấy người làm con ai cũng phải tự hỏi câu ấy. Nên biếu các cụ những vị làm cho các cụ thêm mạnh mẽ, thêm vui vẻ, một thứ bổ bổ các sức vóc, một thứ uống vào ngon miệng, một thứ rượu êm dịu, bổ mà làm cho ngon cơm. Ta tưởng tìm được thứ quà như thế là hơn cả. Rượu Tonique Tonkinois là một thứ rượu rất tốt, được Đại-nam Hoàng-đế đã ban khen, thực là một thứ rượu nên dùng lắm.

Theo bệnh tự nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những bệnh lạ làm trò cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Rượu ấy bán ở hiệu **MONTÈS**, **54 phố Tràng tiền, nhà ba chuông**. *Nên đến ngay mà mua. Thường đến vụ tết, ông Montès bán nới giá, nghĩa là mỗi chai Tonique Tonkinois chỉ bán có* **2$0,0** *mà thôi.*

Savon Cadum

Savon tinh anh, như

SAVON CADUM

thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh cả người.

Và lại savon này tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không hỏ chúc nào, mà lại lần giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

PHOSPHATINE FALIÈRES làm một món vật thực khỏe mà bổ chước được.

Đã có tánh dưỡng như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn. Dùng nuôi con nít và để dưỡng những kẻ ỷ yếu. Phải đòi cho thiệt hiệu **Phosphatine Falières**.

Coi chừng kẻo lầm đồ gian giả, bắc chước theo hột thân hiệu **PHOSPHATINE FALIÈRES**

Bột này bán cùng xứ, tại PARIS thì ở đường de la Tacherie, môn bài 6.

ĐÃ NƠN LẠI BỔ

Rượu ŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nối-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2 $ 40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bào-chế J. BLANC 31, phố Trang-tiền Hanoi. 2099

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

MAY NỚI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, công, chân-song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Í ch:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ông đề giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

Y. M. GRENÉS.

2094.

防海內河

泰金號正 茶名子獅

Bản-hiệu đã làu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiện tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điểm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến bản hiệu mua cũng được.

Xin nhận cho kỳ các hiệu chè:

KIM-THÁI hiệu sư-tử; **CÔNG-THÁI** hiệu kỳ-lân và **LÂM-MẬU**, tam-tỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Các thứ chè của bản-hiệu thử nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140

Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

2161

THUẬN-THÀNH

BOTTIER — CHAPELIER

HANOI — 7, Rue des Caisses, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí khách chiếu cố.

2058 Chủ-hiệu: NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tòa-án. — Phiên tòa ngày thứ năm 17 janvier xử những việc sau này:

Hai người đàn bà phải phạt tù mỗi người hai tháng về tội đồng mưu ăn cắp 12$0 của thị Việt; tên Vinh ôm nằm nhà thương rồi lại ăn cắp cả chăn lẫn quần áo trốn đi phải một tháng tù; — Tên Lan phải phạt giam năm tháng về việc dùng giấy căn mang thuốc phiện lậu phải bồi thường 2.300 đồng và 50 quan tiền phạt.

Còn việc tên Dĩa ăn cắp đa và đồ vật của sở Xi-măng hoãn đến phiên tử năm sau mới xử vì tên đồng đẳng chưa bắt được.

Cháy. Hai giờ rưỡi ngày thứ năm phát hỏa ở làng Hàng-kinh, mới cháy một gian nhà lá thì dân làng chữa được ngay. Tổn hại không mấy và không can chi đến người cả. Còn vì cớ gì mà cháy chưa rõ.

Thảm trạng. Ngày hôm nay người ta vớt được ở sông Bonnal một cái xác đứa con gái mới đẻ ngâm nước đã lâu ngày. Quan khám xét xong đã cho đưa vào nhà xác.

Bắt được trẻ. Mme Bùi-thị-Cầu chèo đò ngang ở sông Xi-măng dẫn lại sở Cẩm một đứa con trai ba tuổi khai rằng thấy nó lạc ở phố Ha lý nên đem về nhà nuôi.

Ngan ô-tô. — Ngày hôm nay ở kilomètre 22 đường Hanoi có bọn phu lục-lộ đang làm việc thì hai người bị xe ô-tô của một ông Tây ở Haiphong đè phải. Chiếc ô-tô đi lạc đường nên đâm nhào xuống ruộng chưa lôi lên được. Còn hai người phu bị thương thì ông Tây coi họ đã đưa vào nhà thương buộc thuốc.

(Xem trang thứ tư)

Cuộc thi rượu

Cuộc thi thơ của Ngô-thị-Chơn nữ-sĩ, hiện đã khuynh-đảo toàn-quốc, nghe dân đến cuối 31 décembre này thì hết hạn. Nay thiển-chức muốn mở một cuộc thi rượu, hễ ai chiếm được giải quán quân trong cuộc đấu-xảo này thì sẽ xin kính tặng một trăm cuốn Tái-sinh-duyên (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) mỗi cuốn giá liền 0$50.

« Cho hay tài-tử văn-nhân,
« Bầu tiên rót rượu, câu thần nối thơ.
« .... ra ngần vào ngơ! »

Hi-đình, Nguyễn-văn Tôi.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các quí-khách gửi mua báo khi có việc gì viết thơ đến hỏi báo-quán, thì cần biết mấy số in ở từ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm đỡ tìm kiếm. Xảo các ngài thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc thảo quá, không xác đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

KHU THU LỢI CÁC ĐƯỜNG HỎA-XA ĐÔNG-PHÁP

Hạt phía Bắc

Yết-thị về việc phát mại

Bán các thứ dụng-cụ, vật-liệu và đồ-đạc bỏ không dùng nữa

Ngày 24 janvier 1924, hồi 8 giờ, tại nhà kho về hạt hỏa-xa phía Bắc (ga Hà-nội, phố hàng Long) sẽ bán đấu-giá các thứ dụng-cụ, vật-liệu và đồ-đạc bỏ không dùng nữa.

Có điều gì muốn biết thêm, nên xem giấy yết-thị, hoặc hỏi viên kế-toán quản-lý nhà kho ấy.

Nước mắm

Nước-mắm là một vị thực-phẩm có ích của dân Việt-nam ta. Nên HẢI-LỢI công-ty chúng tôi hết sức khảo-cứu, lập xưởng chế-tạo tại Hanoi, nay đã làm được nhiều hạng Nước-mắm ngon, và thật là sạch-sẽ, hợp cách vệ-sinh, đúng điều lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916, về cách làm Nước-mắm Nhà-nước. Nay đã có giấy của tòa Thí-nghiệm khen như sau này:

Nước-mắm ngon, tốt, và đúng được điều-lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916.

« Conclusion ».

Excellent produit répondant aux conditions fixées par l'arrêté du 21 Décembre 1916.

Bán lẻ, bán buôn, hàng ngon, giá hạ. Quí-khách nào chiếu-cố, tất phải vừa ý. Có cả hạng đặc-biệt đóng chai, để dùng lễ biếu thực là tiện lắm.

Có cả mười, và mắm-tôm tốt lắm. Quí-khách nào ở xa, muốn dùng thứ hàng nào, xin viết thơ về, chúng tôi xin sẵn lòng, tiện đường gửi ngay theo cách nhận-hóa giao-ngân.

Nay cẩn-bạch

HẢI-LỢI CÔNG-TY

Chế-tạo-Xưởng tại Thái-hà, Hàđông

Tổng-cục tại, 72, Jean Dupuis, Hanoi,

2092

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 19 janvier 1924

TIỀN VẠN-LỊCH

CHỨC CẬU TAO

Tối chủ nhật 20 janvier 1924

MINH QUÂN CHIẾT TỰ

Tối thứ hai 21 janvier 1924

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

THÚY-KIỀU BÁN MÌNH

(Hát chèo)

Tích thứ hai

GIANG TẢ CẬU HÔN

(Trẻ-con diễn)

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đồ thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng dùng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đáng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhớ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Một điều nên chú ý trong dịp tết Nguyên-đán ta

Mới có thứ **Cigare EXCELSIOR** *mỗi hộp 40 điếu, có tết lựa mùi hoa-dào, trông rất thanh-nhã. Khói thơm tàn trắng, không khác gì thứ cigare Victoria mà giá tiền lại hạ, mỗi hộp 1$60. Ta nên mua dùng trong ngày tết hoặc đem lễ tết thì không gì bằng. Thứ cigare này chỉ có hiệu* **MINH-DƯƠNG, số 88, giữa phố Hàng Gai, Hanoi** *có bán, mua mau kẻo hết!*

Số 39

BÌNH SOẠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoằng văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất ly-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Viên-ân nói:

— *Bình-như-hành* khác nào như chim loan phượng, khi nào lại ai khinh được.

Hai người lại cùng nhau mỉa cười, rồi *Viên-ân* ra về. Đến ngày hôm sau, *Viên-ân* dậy sớm, đi ra ngoài thành, tìm đến trọ *Bình-như-hành*, bảo *Bình-như-hành* rằng:

Hôm nay tốt trời, hai ta đến *Yên-bạch-hạm*.

Bình-như-hành hớn hở mà đáp rằng:

— Xin vâng! xin vâng!

Nói xong, bảo tên lão-bộc giữ nhà, rồi cùng *Viên-ân* dắt tay nhau cùng đi. Vừa đi vừa xem hoa, lững thững tiến vào trong thành. Nguyên *Bình-như-hành* trọ ở phía tây ngoài thành, *Yên-bạch-hạm* trọ ở phía đông trong thành, *Viên-ân* đi đi lại lại, kể có hơn 20 dặm. Trong khi đi đường lại ngắm xem phong cảnh, chuyện trò cười nói, thành ra chậm trễ.

Khi đến bên trong thành thì mặt trời gần trưa, chân đi đã mỏi, mà bụng lại hơi đói. Định đi thẳng đến nhà *Yên-bạch-hạm*, nhưng còn cách xa một hai dặm đường, hai người liền dừng chân đứng nghỉ. Không ngờ *Trương-di* là người đỗ thứ hai kỳ tuế-khảo mới rồi, nhà ở phía tây bên trong thành, hắn vừa đó đó ra cửa thì gặp *Viên-ân* và *Bình-như-hành* đứng đấy.

Trương-di quen *Viên-ân*, mới cười mà hỏi rằng:

Đại-huynh định đi đâu mà lại đứng trước cửa tiểu-đệ thế này?

Viên-ân trông thấy *Trương-di* vội-vàng cười mà đáp rằng:

— Tiểu-đệ cùng *Bình* tiên-sinh đây định đến chơi *Yên-bạch-hạm*, vì đi xa chân mỏi, tình-cờ lại đứng ở trước cửa đại-huynh.

Trương-di nói:

— *Bình* tiên-sinh có phải là cháu quan giao họ *Bình*, biệt-hiệu *Tử-trí* đó chăng?

Bình-như-hành vội-vàng đáp lại rằng:

— Chính phải! chẳng hay cớ sao đại-huynh lại biết?

Trương-di cười mà đáp rằng:

— Cùng trong văn-mạch, thanh-khí lẽ hằng, khi nào lại không biết! Hai đại-huynh định đến thăm *Yên-bạch-hạm*, chừng thấy ông ta đỗ đầu mà cho là tài-tử, còn tiểu-đệ đây đỗ thứ hai, có lẽ hai đại-huynh cho là không phải tài-tử đó chăng, nếu không thì cớ sao lại qua cửa không thèm vào? Hai đại-huynh chẳng có lòng hạ-cố, tiểu-đệ cũng không dám cưỡng mời. Nhưng hai đại-huynh đã kêu mời chân thì tưởng nên tạm vào ngồi nghỉ, cho tiểu-đệ được dâng chén trà. Hai đại-huynh nghĩ thế nào?

Viên-ân nói:

— *Bình* tiên sinh đây mến cái cao-tài của đạ-huynh, vẫn muốn đến chơi, nhưng không gặp dịp nào, cho nên chưa dám đường đột. Ngày nay nhân tiện, âu là ta hãy vào chơi.

Trương-di thấy *Viên-ân* nhận lời, liền chắp tay vái ma mời vào. *Bình-như-hành* vẫn đứng yên không chịu vào mà nói rằng:

— Tiểu-đệ chưa được quen biết bao giờ, vào sao cho tiện.

Viên-ân nói:

— Cùng trong văn-mạch, can chi mà không tiện!

Nói xong liền dắt tay cùng vào. Khi đến nhà khách, *Trương-di* không mời ngồi, lại đưa vào trong vườn hoa mà rằng:

— Chỗ này không tiện nói chuyện, xin mời hai đại-huynh vào trong này ngồi chơi.

Viên-ân nói:

— Cũng được!

Bỗ người cùng vào trong vườn hoa. *Trương-di* cớ sao lại ăn-cần cổ mời như thế? Số là *Trương-di* cậy thế thân-phụ, vẫn định xin cho được đỗ đầu, không ngờ lại bị *Yên-bạch-hạm* chiếm mất, trong lòng rất lấy làm tức giận.

Trương-di lại thấy mọi người ai cũng khen-ngợi *Yên-bạch-hạm* mà chê cười hắn, hắn không biết tự xét mình, cứ đem lòng ghen. *Yên-bạch-hạm*, định cố tìm lấy một người bạn nào có kỳ-tài để giúp mình mà đánh đổ cái danh-tiếng vẫn-tài của *Yên-bạch-hạm*.

Trương-di tìm khắp hạt *Tiêng-giang*, nhưng nhân-tài hiếm có, hỏi-dễ đã được một ai. Hắn vốn đi lại với quan giáo họ *Bình*, liền đem ý ấy tỏ bày cùng quan giáo.

Quan giáo nói:

— Nếu cậu kỳ-tài thì xá-điệt *Bình-như-hành* kia có thể kể được vào số ấy, chỉ vì hắn tính-khí kiêu-ngạo, khó lòng mà triệu được hắn tới nhà!

Hôm ấy thình-lình gặp gỡ, chính hợp bản-ý của *Trương-di*, cho nên *Trương-di* hết sức phụng thừa. Khi mời được *Bình-như-hành* cùng *Viên-ân* vào trong vườn hoa thì nhất-diện bảo pha trà mời uống và nhất diện bảo người nhà dọn rượu.

Bình-như-hành nhìn thưởng-mạo *Trương-di*, dẫu không phải là khách làng văn, nhưng thấy hắn cử-chỉ hào-sảng, khi dọn rượu ra, cũng chẳng chối-từ, vui lòng ngồi uống. *Viên-ân* thỉnh-thoảng lại tán-tụng tài học *Trương-di* thật suýt soát với *Yên-bạch-hạm*, cho nên một người đỗ đầu và một người đỗ thứ hai.

Bình-như-hành tưởng thực, khi rượu đến nửa chừng, cao-hứng muốn làm thơ, mới ngảnh lại bảo *Trương-di* rằng:

Tiểu-đệ cùng đại-huynh đã tự phụ là bậc tài-tử, ai lại uống rượu mà không làm thơ!

Trương-di nghĩ làm là *Bình-như-hành* rượu say cao-hứng, muốn làm thơ một mình, mới đáp lại rằng:

— Vâng! Chén rượu tri-kỷ, nếu không có thơ để kỷ-niệm thì sao gọi là tài-tử được!

Nói xong, liền gọi người nhà đem văn-phòng tứ-bảo đến. *Trương-di* lại nói:

— Khi đã cao-hứng làm thơ thì giấy viết sao đủ được, xin viết vào tường, có lẽ tốt hơn.

Bình-như-hành nói:

— Viết vào tường càng hay! Nhưng hai ta mỗi người làm một bài, sao bằng cùng nhau liên-cú (1). Hễ ai chậm-trễ, sẽ xin phạt rượu. Đại-huynh nghĩ thế nào?

Trương-di nghe nói cùng nhau liên-cú, trong lòng lưỡng-cuống, không biết giờ chối-từ không tiện, bất-đắc-dĩ mới phải miễn-cưỡng mà đáp lại rằng:

— Xin vâng, nhưng nghề thơ cổ cao-hứng mới làm được. Ngộ-huynh hãy khởi trước một câu, để tiểu-đệ xem sao. Nếu không cao-hứng thì cũng khó lòng làm nổi.

Bình-như-hành cầm bút tầm mực, trước hết hãy viết đầu đề lên trên tường rằng. « *Ngày xuân đi tìm bạn, lòng gặp bác Cung-bà* (2) *giữ ở uống rượu, ngẫu nghĩ cùng nhau liên-cú* ». Viết xong đầu đề, liền viết luôn một câu phá, rồi trao bút cho *Trương-di* mà bảo rằng:

— Bây giờ đến lượt đại-huynh!

(*Còn nữa*)

(1) *Liên cú nghĩa là nối câu nhau mà cùng làm cho thành bài.*

(2) *Cung bà là tên tự của Trương-di.*

Trốn nợ đoạn trường. — Ng-thị-Tư và Ng-thị-Nghiêm đều là gái thanh-lâu rủ nhau đi trốn thì nay đã bắt đem về giam ở nhà thương riêng.

SƠN-TÂY

Một việc có ích nên theo. — Hiện nay ở làng Sơn-lộ, phủ Quốc-oai, tỉnh Sơn-tây, có một việc rất đáng khen, rất nên cổ-động là các đàn-anh làng ấy có lòng mở mang việc học cho đàn em mà lại là những người rất hiếu-học nữa. Mới đây ông nghị trong hạt đã điều đình với ông Ng-khắc-Cân là đốc-học trường Pháp-Việt cứ mỗi tuần lễ những người đàn anh trong làng họp tại nhà trường một buổi tối, mời ông Cân đến đọc báo giảng sách để cùng nhau mở-mang đường học-vấn. Hiện thử tư trước đã khai-giảng lần thứ nhất. tại trường Pháp-Việt, những người đến nghe chật cả một lớp học, ngoài những bài báo rất có ích. ông Cân lại đọc một bài tự soạn lấy, đầu đề là cách nói chuyện và cách giao-thiệp.

Việc này là một việc rất đáng khen, không những đáng khen các đàn anh trong làng, mà rất nên khen ông Ng-khắc-Cân đã không quản mất thì giờ, không quản mất công khó nhọc, giúp làng Sơn-lộ, được một việc rất có ích. Quan phủ Quốc-oai đã có hứa thuỷnh-thoảng xuống chứng-kiến.

Vũ-đình-Long lai cảo.

SƠN-LA

Thuyên chuyển. — Bản-quán nhận được bai sau này :

M. Ng-văn-Hòe là phó-quản ở cơ Khô-xanh lên đây đã được hơn một năm nay, trong cơ ai ai cũng qui mến. Nay được đổi về tỉnh Hưng-yên, trong cơ ai nấy đều có lòng ái-mộ.

Sang hôm 12 janvier, hồi 7 giờ, M. Hòe đã khởi hành về Hanoi. Hàng cơ xin có lời chúc ông đi đường được bình an.

Nguyễn-hữu-Nghệ lai cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Lễ Tấn-tôn Khôn-nguyên Hoàng-thái-hậu. — Ngày mồng chín tháng chạp ta, tức là ngày 14 janvier 1924 Nam-triều ta đã làm lễ tấn-tôn đức Thánh-cung lên ngôi Khôn-nguyên Hoàng-thái-hậu.

Các khoản nghi chú lễ tấn-tôn ấy đại lược như sau này :

Sáng ngày ấy, hồi bảy giờ, tại trước cung Thọ-cai đã trăn thiết các thức nghi-trượng nghiêm-trang, ở trong đã thiết nơi bửu-tọa và các thức trăn-thiết rất nên lễ-chỉnh.

Bây giờ rước, thì văn võ bá quan đã thấy mặt triều phục chực sẵn trước cung để cung-nghinh Ngự-giá. Quan Đồng-lý chánh-văn-phòng phủ Khâm-sứ thay mặt quan Khâm sứ đi vắng cùng các quan đại-niên văn võ chánh-phủ Bảo-hộ đến thị-lễ cũng vào. Liền khi ấy trước kỳ-đài phát ba tiếng súng lớn, phụng Hoàng-thượng ngự trao pục ngự đến trước sân cung ấy, các quan văn võ bai-ban xong thì xướng : hành tấn-tôn lễ.

Hoàng-thượng hành lễ, xướng : qui, rồi xướng : tuyên kim sách, thì cụ Hiệp-tá ôn-như phủ tuyên-độc, xong thì xướng : Tiến bửu và kiếm (ấn-ngọc và gươm vàng), tiến xong rồi làm lễ, nâm lạy, rồi lại xướng : qui, xướng : tiến kim-tiên, (là tờ chúc mừng của triều đình) rồi xướng tuyên đọc kim-tiên thì có quan Tham-Tri bộ Lễ tuyên đọc xong rồi lạy năm lạy, ấy là lễ Tấn-tôn đã hoàn vậy.

Tại kỳ-đài lại phát hạ-pháo, rồi đến các vị hưu quan, mạng-phụ, các bà nội cung và thích-lý vào làm hạ-lễ (lạy mừng), rồi giải tán.

Phụng Hoàng thượng hồi-loan.

Qua ngày 11 lại làm lễ Tấn-tôn đức Tiên-cung lên ngôi Khôn-nghi Hoàng-thái-hậu tại Trường-sanh-cung, các nghi cúu cũng giống như thế. Đến ngày 16 ta tại điện Cần-chánh sẽ làm lễ mừng đẻ thiết triều thọ hạ.

Nhiều kiểu lạ !

Hiệu CHẤN-HƯNG nhà đồ ở phố hàng Bạc, số 80, Hanoi, chuyên-môn chế tạo đồ nam-trang nữ-trang bằng vàng bạc thực, có nhiều kiểu khéo, thanh-nhã hợp thời-trang, đã có tiếng cẩn-thận, buôn bán chắc chắn, có giấy cam-đoan rằng : Vàng bạc đúng cân đúng tuổi, khi không dùng nữa mà trả lại thì không thiệt gì. Các quí-khách nên lại hiệu ấy mà mua bán, không còn nghi ngại gì nữa. 2065

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ
Giữa phố hàng Gai số 83

NHÂN DỊP TẾT NGUYÊN-ĐÁN TỚI NƠI ĐÂY

Các quý-khách sẽ thấy ở hiệu Guioneaud Frères những thứ hàng duy chỉ bản hiệu có, như là : Rượu vang tốt thật nguyên ở xứ Bordeaux — Rượu sâm-banh hàng vừa hiệu DIAMANT VOUVRAY ở tỉnh Touraine — sâm-banh hạng toật tốt hiệu DIMINY & Cie —hiệu MOET & CHANDON— hiệu De VENOGE & Cie— rượu mùi, như : ANISETTE—CAO-CHOBAO-CURACAO hiệu GUILLOT và hiệu CHADEFAUX.

Xin các quý-khách vàng đến xem cửa hàng của bản hiệu, chúng tôi sẽ được rất hân-hạnh mà thừa tiếp các quý-khách rất trọng-hậu. Các quý khách cơ hội và nên mua sắm những thứ hàng của chúng tôi đã có giấy giảm làm hàng thực hiệu.

HIỆU GUIONEAUD FRÈRES
Nhà buôn bán thực thà đứng đắn
Mở ở TỪ BẢO-KÌ TỪ NĂM 1890
HANOI : CỬA HÀNG BÁN CẮT TẠI ĐƯỜNG HÀNG-GIÒ (Boulevard Gia long) số 32 — 30
Haiphong : Cửa hàng bán lẻ ở phố hàng Khay (Rue Paul Bert) số 69 — 71
HAIPHONG : CỬA HÀNG BÁN CẮT VÀ CŨNG BÁN LẺ Tại đường Paul-Bert số 45

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Hải-phòng, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mầu đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bao chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay. 2095

疼聲林桂喙

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ *tức là bệnh lòi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như cán đến khi đại-tiện xong rồi thì lạnh-ngắt đầm đìa, thật lê bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng sẽ sau khó chữa.*

Khi xưa chữa bệnh này đều đăng đao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, nếu nên tôi đang làm nghiên-cứu một cách mới chữa tri-tri chữa bệnh này không đau, không tốt, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi man tư kỳ rang rơi, mà trong khi đang chữa cũng thể làm lụng như thường, không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG - QUAY - LAM
38, Phố Hàng Buồm. — HANOI
Hàng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.
Các tỉnh xa đều xin hầu tiếp.
Thư từ xin trả lời ngay. 2096

Sớm chậm một ngày rất có quan-hệ

Có bệnh nên chữa ngay, chớ tri-hoãn. Cái sức khỏe người ta lại quan-hệ hơn các việc khác, chớ nên nói : Sớm chậm một ngày không quan-hệ gì.

Làm lụng, nghỉ ngơi, hoặc có việc gì quá sức mà mệt-nhọc, yếu-ớt người đi, thì nên biết rằng trong mình yếu-ớt như thế, chẳng bao lâu mà hóa ra bệnh huyết suy, gân yếu, thân thể luy-nhược, và các bệnh ấy lại sinh ra lắm chứng khác nữa.

Chớ nên tri-hoãn không dùng thuốc Pilules Pink. Biết đâu sớm được mấy ngày lại không đỡ được biết bao là nỗi khổ-thống.

Pilules Pink làm cho chóng phục sức, vì Pilules Pink làm cho chân huyết giàu hơn, trong hơn, có sức hơn, làm cho bộ thần-kinh khỏe hơn, làm cho các cơ-thể làm việc mạnh hơn.

Chớ nên tri-hoãn lự. Thuốc PILULES PINK.

Dùng sớm chậm một ngày rất là quan-hệ.

Bán tại tất cả các hiệu Bào-chế.

Nhà Ban-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm. và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu. Nay nhân dịp tết Nguyên-đán sắp tới, bản-hiệu xin tạm hạ giá thứ rượu **TONIQUE TONKINOIS** này để hiến các quí khách tiện dùng trong ngày tết.

Giá bán **2$00** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

KHÔNG NGỦ ĐƯỢC

Thực là hại cho dưỡng thể dục và dưỡng đức tinh;
Thực là hại cho sức khỏe;
Thực là ngăn ngủi ngày giờ.

Dức ngủ đã qua rồi, không còn kéo lại được nữa.

Thuốc **NEURINAS** *làm cho ngủ ngon.*

Thuốc này rất là cần dùng cho các xứ nóng.

Ở các hàng báo chí to đều có bán cả.

2056

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư. 2095

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA
HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ
PACHOD Frères & Cie LYON

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên, các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

Cả cước độ hơn mới đồng một lọ. 2052

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đôi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị thuốc bảo không có pha chế thêm một mảy
Mỗi hoàn 0,50 c. (Uống từ 2 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Ở PHÁP QUỐC LÂM —
Trữ tại : 6, Rue de Pont-de-la-Mère PARIS
Công có bán tại : Hanoi : M. CHASSAGNE, Pharmacien, L. Lợi Bắc-Ninh, Phúc, và các hiệu bào-chế khác.

HÀNG MỚI SANG

Rẻ hơn mọi năm mà lại tốt vì là lúc hàng đến giá bạc cao, mời các ngài lại mua mau kẻo hết.

Mũ — Các ông và các cậu từ 2 tuổi trở lên mũ nào cũng có và đủ các số đầu.

- Feutre (laine)
- Feutre (longs poils)
- Feutre (velours)
- Casquettes Russes
- Casquettes nouvelles
- Bérets matelot

PARAPLUIES POUR HOMMES, DAMES ET GARÇONNETS
CACHES-NEZ LAINE TRÈS BONNE QUALITÉ
POLOS ET BAS TRICOT FANTAISIE PUR LAINE, ETC. ETC.

HAI-CHINH
Nhà chế tạo các thứ mũ
74-76, Rue du Pont-en-Bois, Hanoi
2042

Nhân dịp Tết An-nam

Các quí-khánh lại mua thứ thuốc gì ở hiệu bào-chế ông **L. BLANC**, ở Phố Tràng-tiền, số nhà 31, mà đáng giá 2 đồng thì Bản-hiệu sẽ kính biếu một chai rượu bổ rất tốt, tên rượu là **Œno Kola Coca**, Rượu này chỉ biếu từ ngày 15 cho đến 30 tháng chạp ta thì thôi.

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ. Hanoi

寶華 八十四 門商 行隆 河京 東

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, sứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
2093

Đề tặng thư viện Hồng Cậu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)